

تورم و رکود

هرمز ممیزی

دارند یک در صد از آنرا به عنوان مالیات پرداخته اند.

درک این مساله که تورم همواره پدیده ای است مربوط به پول اولین گام برای فهمیدن علت تورم و کشف راه علاج آنست! نکته مهمتر آنست که بدانیم چرا دولت حجم پول در گردش را به سرعت بالا میبرد و چرا با این کار باعث پدید آمدن تورم میشود ، حال آنکه به خوبی میدانند تورم، بالقوه بسیار خطرناک است ؟ یادمان نرفته که از حضور خبرنگاران در جلسه بررسی تورم که آقای رئیس جمهور با اقتصاد دانان کشور داشتند جلوگیری به عمل آمد ! زیرا دولت میخواهد مسئولیت خود را در ایجاد تورم از انظار پوشیده بدارد یعنی هیچ دولتی دوست ندارد مسئولیت تورم را به عهده بگیرد .

اگر مقدار کالا و خدمات با همان سرعت چاپ اسکناس افزایش می یافت ، در آن صورت قیمتها همواره ثابت میماند ولی تورم زمانی رخ میدهد که سرعت افزایش حجم پول بسیار شدید تر از سرعت تولید کالا باشد زیرا میزان تولید به منابع مادی ، منابع انسانی و دانش بکار گیری آن منابع وابسته است و در بهترین حالت و در هیچ کشوری بیش از ۱۲٪ در سال نبوده اما تولید پول میتواند با هر

به گفته کینز" برای واژگون کردن بنیاد یک جامعه هیچ راهی زیرکانه تر و مطمئن تر از ایجاد فساد در پول آن جامعه نیست ، این کار تمام نیروهای پنهانی حاصل از قوانین اقتصادی را چنان در راه تخریب جامعه بکار میگیرد که در هر یک ملیون از مردم آن جامعه حتی یک نفر هم قادر به تشخیص علت آن تخریب نیست . "تورم همچنانکه شتاب میگیرد ، دیر یا زود چنان آسیبی به بافت جامعه میزند و چنان بی عدالتی و رنجی در جامعه بوجود میآورد که در پی آن در نهاد عامه مردم اراده ای از آن نوع جان میگیرد که میخواهند به هر قیمتی که شده ، برای علاج تورم کاری بکنند . میزان تورمی که این چنین اراده ای را در مردم بوجود میآورد بستگی بسیار به کشور دستخوش تورم و به تاریخ آن کشور دارد .

تورم پدیده ای است وابسته به چاپ بی روبه اسکناس

هر بار که پولی اضافه چاپ میشود آن پول در واقع حکم مالیاتی را دارد که بر دارائیهای کم یا زیاد مردم بسته اند، اگر در پی چاپ پول اضافی، قیمتها فرضاً یک در صد افزایش یابد در این صورت گوئی همه کسانی که پولی در اختیار

سرعتی که دولت بخواهد افزایش یابد .

" پول بد ریشه خوبی را در انسانها می خشکاند "

سکه های پنج ریالی نقره ای را که اگر ذوب میکردی باز هم معادل پنج ریال نقره خالص داشت و اسکناسهای صد ریالی قدیمی را مسن ترها بخاطر میاورند که روی آن نوشته شده بود (معادل یک سکه طلا ارزش دارد) و تا مدتها اگر به بانک ملی مراجعه میکردی واقعا میتوانستی این معامله را انجام دهی. اما تورم یک بیماری خطرناک و گاه کشنده است که اگر به موقع علاج نشود میتواند جامعه ای را نابود کند چنانکه تورم شدید در سال ۱۹۷۶م باعث سقوط دولت ایزابل پرون در آرژانتین ، و در سال ۱۹۷۳ راه سقوط سالوادور آلنده را در کشور شیلی هموار کرد . در سال ۱۹۷۴م در برزیل تورم شدید نظامیان را روی کار آورد و تورم لجام گسیخته در چین بود که شکست چیانکای چک را در برابر مائو تنسه تونگ تسهیل نمود . در جنگ داخلی آمریکا که جنوبیها بودجه جنگ را از راه چاپ اسکناس تامین میکردند ، موجب چنان تورمی شدند که بین سالهای ۱۸۶۱-۱۸۶۴ بطور متوسط ماهانه با ۱۰٪ افزایش قیمت همراه شد ، مورخان یکی از دلایل شکست جنوب را به همین عامل تورم نسبت داده اند . بعد از جنگ جهانی اول نیز تورم لجام گسیخته در روسیه و آلمان

سبب به قدرت رسیدن کمونیستها در روسیه و نازیها در آلمان شد .

جان استوارت میل مینویسد " در ذات اقتصاد یک جامعه هیچ چیزی کم اهمیت تر از پول وجود ندارد، زیرا پول هیچ نیست مگر شیوه ای برای صرفه جوئی کردن در زمان و کار ، ماشینی است برای سرعت بخشیدن و پر حجم کردن کاری که در غیاب پول ، هر چند میتواند انجام شود ، ولی با سرعت بسیار کمتری و در حجم کوچکتری و ماشین پول هم ، درست همانند سایر ماشین ها ، دارای کاربردی مشخص است و هنگامی که از نظم خارج میشود تاثیری مستقل و مخصوص به خود دارد . " ولی به قول میلتون " جامعه هیچ وسیله مشابه دیگری در اختیار ندارد که از نظم خارج شدنش بتواند تا این حد مضر و مخرب باشد ... هر فرد این قطعات کاغذ را قبول میکند تنها بدان دلیل که مطمئن است دیگران هم آنرا قبول خواهند کرد ، ارزش این کاغذهای رنگی بدان است که همه فکر میکنند به راستی معادل مبلغی که روی آن نوشته شده ارزش دارد . "

وقتی دولتی برای اولین بار دست به اقدامات تورم زا میزند نخستین علائم اشتباه آن برای همه خوش آیند است، از سوئی دولت را قادر میسازد تا از رقم واقعی کسر بودجه بکاهد و بدون هیچ بازخواست و توضیحی، بیشتر از گذشته خرج کند وموقتاً بر میزان

خرید کالاهای مورد نیازش را از دست میدهد در حالیکه اجناس تولید شده هم روی دستش میماند به اضافه تعدادی کارگر جدیدالاستخدام که دیگر قادر به پرداخت دستمزد آنها نمی باشد! در این برهه است که کارگران و سازندگان و خرده فروشان ، همه ناگاه در خواهند یافت که از رهگذر تورم چه کلاهی به سرشان رفته است ! آنها قبلا فکر میکردند که علائم افزایش تقاضا برای اقلامی چند از کالاهائی است که خود میفروشند ولی زمانی متوجه این اشتباه میشوند که حتی برای سیر کردن افراد خانواده باید دو برابر گذشته پول بدهند ولی تورم توام با رکود اقتصادی در آمد ایشان را نزدیک به صفر رسانیده است .

اشتغال هم بیافزاید زیرا کسب و کار شکوفا میشود و از رکود اقتصادی کاسته میگردد. وقتی رشد تورمی حجم پول آغاز میشود برای مثال ابتدایک قالی فروش در مییابد که میتواند قالی بیشتری به همان قیمت قبلی بفروشد و طبعا سفارش تعداد بیشتری قالی و قالیچه میدهد در این مرحله قالی باف هم فعال میشود و احیانا شاگردانی استخدام میکند و سفارش خرید نخ و رنگ بیشتری میدهد ولی چون تولیدات کشور نمیتواند به همان سرعت افزایش یابد، با کمبود عرضه به ناچار بر قیمت کالاها افزوده میشود و اگر باز هم اسکناسهای جدید وارد بازار شود بر افزایش قیمتها هر چه بیشتر افزوده خواهد شد و این روند به جائی میرسد که خریدار قدرت

میزان تورم

برابر گزارش بانک مرکزی، مقایسه قیمتها در شهریور امسال نسبت به شهریور سال قبل مندرج در روزنامه های ۲۹ مهرماه ۱۳۸۷ :

مواد خوراکی و آشامیدنی	۴۰/۷ درصد
دخانیات	۱۲/۱ درصد
پوشاک و کفش	۲۲ درصد
مسکن و آب و برق و گاز	۲۹/۹ درصد
لوازم منزل	۲۶ /۷ درصد

۲۴ درصد	بهداشت و درمان
۱۹/۲ درصد	حمل و نقل
۳٪ درصد	ارتباطات
۶۷/۶ درصد	غلات و نان
۳۷/۱ درصد	گوشت
۲۶/۴ درصد	ماهی
۲۸/۸ درصد	لبنیات و تخم مرغ
۳۵/۳ درصد	روغن
۴۸/۶ درصد	میوه و خشکبار
۲۹ درصد	سبزی و حبوبات
۲۷/۹ درصد	قند و شکر و شیرینی
۳۰/۶ درصد	اجاره مسکن
۳۷/۱ درصد	تعمیرات منزل